



Vedlegg til løpenr. 172918/2015, saksnr. 2015/15155

Klassering: H12
Gradering:
Dato: 21.10.2015

Forslag til høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune til:

Høring – Rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier og ventelister

Fredrikstad kommune har følgende bemerkninger til helse- og omsorgsdepartementets forslag:

Etter helse- og omsorgsdepartementets vurdering er det behov for å styrke brukernes rettsstilling ved å tydeliggjøre den enkelte brukers rett til sykehjemsplass eller opphold i tilsvarende bolig.

Tydeliggjøring av lovverket er generelt sett bra. Fredrikstad kommunes erfaring er at når det gjelder «retten til sykehjemsplass, dersom dette etter helse- og omsorgsvurderinger er det eneste tilbudet som kan sikre brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester», så er denne godt nok forankret i gjeldende lovverk.

Kommunen er pålagt å gi et forsvarlig tjenestetilbud og må tilby sykehjemsplass hvis dette tilbudet etter vurdering er det eneste forsvarlige. I praksis løses dette, hvis det ikke er ledige langtidsplasser på vedtakstidspunktet, ved at bruker midlertidig får opphold i en avdeling som i utgangspunktet er definert som korttidsavdeling.

I løpet av 2014 bodde til sammen 122 personer i Fredrikstad med vedtak om fast plass på sykehjem i gjennomsnitt 6,5 uker i en avdeling som i utgangspunktet er definert som korttidsavdeling, i påvente av ledighet i langtidssavdeling.

Lovforslaget rettighetsfester at den som er vurdert i forhold til kriteriene for tildeling av langtidsopphold og oppfyller kriteriene, men med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av langtidsopphold, skal ha et vedtak om dette.

Et vedtak om at kriteriene for å få sykehjemsplass er oppfylt kan kanskje for brukeren føles som en trygghet, men Fredrikstad kommune mener at det i praksis bør det være en løpende vurdering av forsvarlighet som styrer hvem som til enhver tid får tildelt heldøgns omsorgsplass, og at et vedtak om plass ledsages av at søkeren faktisk får tildelt omsorgsplass, uten å gå via en venteliste.

Fredrikstad kommune fraråder å knytte retten til forsvarlige tjenester så sterkt opp mot én bestemt boform. Det bør i større grad legges vekt på retten til forsvarlige tjenester uavhengig av hvor tjenestemottaker bor, og at det er dette som skal være det trygghetsskapende

elementet. Det antas at de fleste ønsker å bo i eget hjem så lenge som mulig, og at dette vil forsterkes ytterligere i tiårene som kommer.

Det å stå på venteliste kan også oppleves som utrygt og belastende, fordi bruker ikke vet når vedtaket vil bli realisert. Det savnes eventuelt retningslinjer for hvor lenge en bruker kan stå på en slik venteliste, også med tanke på vedtaket som et potensielt klagegrunnlag.

Økt behov for sykehjemsplasser.

Departementet foreslår at kriteriene for rett til sykehjemsplass også skal omfatte brukere som med forsvarlig hjelp kan bo hjemme i påvente av plass. Dette er brukere som etter dagens regelverk ikke har rett på vedtak om tildeling av langtidsplass.

En slik ny forpliktelse vil antakelig øke behovet for plasser til heldøgns omsorg, som oftest er den meste kostbare måten å sikre forsvarlige tjenester på. Sterkere satsing på utvikling av hjemmebaserte tjenester vil være mer bærekraftig med tanke på de demografiske utfordringene som er i vente.

Nasjonale kriterier og opprettelse av venteliste på sykehjemsplass eller tilsvarende bolig.

Innretningen av tjenestetilbudet varierer fra kommune til kommune, og hva som er forsvarlig og hensiktsmessig vil derfor også variere. Hvis det viser seg at de kommende nasjonale kriteriene avviker fra Fredrikstad kommunes kriterier, ved at terskelen for å få vedtak om heldøgns omsorgsplass senkes, vil dette gi økonomiske konsekvenser ved at behovet for investering og drift av plasser vil øke.

Dette vil kunne medføre forskyving av ressurser fra hjemmetjenesten til institusjonsomsorg og dårligere flyt mellom tjenestenivåene, og redusere kommunens mulighet til fleksibel bruk av ressurser til brukernes beste.

En venteliste vurderes som lite egnet som styringsverktøy. Det skjer for tiden en utvikling i retning av at enda flere ønsker å bo hjemme, det etableres nye boformer, og det vil i økende grad tas i bruk velferdsteknologiske verktøy som kan øke tryggheten og mestringmulighetene i hjemmet.

Ved innføring av krav om å føre vedtaksbaserte ventelister også for søkere som midlertidig kan bo hjemme med forsvarlig hjelp, vil det administrativt måtte treffes to vedtak i stedet for dagens ene vedtak, som fattes ved reell tildeling av plass. Videre må ventelisten administreres, og oppdateres i tråd med behovsutviklingen hos brukerne. Dette vil medføre ekstra administrasjonskostnader, som må kompenseres.

Behandlende leges vurderinger/erklæringer/epikrise skal vektlegges i den helse- og omsorgsfaglige vurderingen og skal være en del av beslutningsgrunnlaget.

Det vil være nødvendig med en tett tverrfaglig vurdering spesielt hvis legens uttalelse skal ha stor betydning og behandlende lege ikke kjenner kommunens tjenestetilbud og organisering.

Fredrikstad kommune har erfaring med at det oppstår vanskelige situasjoner når for eksempel en lege på sykehuset sier til pasient eller pårørende at det eneste forsvarlige tilbudet er en sykehjemsplass, uten å kjenne kommunens innretning av tjenester og samlede tjenestetilbud.